

Opleiden van wendbare professionals

Onderwijs Research Dagen

Tilburg, 11-07-2024

**Tanja Tankink, Lotte Bus,
Wietske Kuijer-Siebelink**

Doel van deze workshop

Inzicht krijgen in het concept wendbaarheid en in werksituaties die vragen om wendbaarheid

Inzicht krijgen over ontwerpkeuzes in leerwerkomgevingen om de ontwikkeling van wendbaarheid van studenten in het hoger onderwijs te stimuleren

Hoe wendbaar ben jij?

Aan de slag met de gesprekskaart Adaptieve Expertise in het werk P 4/5

Gesprekskaart

Inhoudsopgave

<i>Wat is het belang van adaptieve expertise in jouw werk?</i>	2
<i>Wat zijn voorbeelden van werksituaties die vragen om adaptieve expertise?</i>	3
<i>Hoe adaptief ben jij?</i>	4
<i>Bijlage</i>	6
<i>Bronnen</i>	7
<i>Colofon</i>	8

Adaptieve expertise in het werk

In het werk kom je regelmatig onverwachte en nieuwe situaties tegen. Soms zijn deze zo nieuw, onverwacht en complex dat de kennis en ervaring die je al hebt niet toereikend zijn. Dat zijn situaties waarin je als professional adaptieve expertise nodig hebt om verder te komen. Men spreekt ook wel van wendbaarheid, aanpassingsvermogen of flexibiliteit.

Hoe zit dat in jouw (toekomstig) werk? En hoe adaptief ben jij?

Deze gesprekskaart is een hulpmiddel voor docenten en studenten in het hbo- en wo-onderwijs om in gesprek te gaan over adaptieve expertise. De kaart bevat vragen die uitnodigen tot een onderlinge dialoog en/of een dialoog met professionals uit de praktijk. Zo kom je erachter wat het belang is van adaptieve expertise in jouw werk en waar je staat in je adaptieve expertise ontwikkeling.

Gebruik

De gesprekskaart kan zelfstandig gebruikt worden door docenten en studenten, maar het gebruik wordt idealiter ingeleid en begeleid. Afhankelijk van de doelgroep kan het helpend zijn om de vragen en voorbeelden op maat te maken voor de eigen context.

De gesprekskaart kan zowel digitaal gepresenteerd en besproken worden als worden uitgeprint voor gebruik in groepjes. Er zijn (digitale) invulvelden om notities te maken.

Voor ontwikkelaars en begeleiders van leer-werkomgevingen is er naast deze gesprekskaart een *handreiking* beschikbaar voor het stimuleren van adaptieve expertise ontwikkeling.

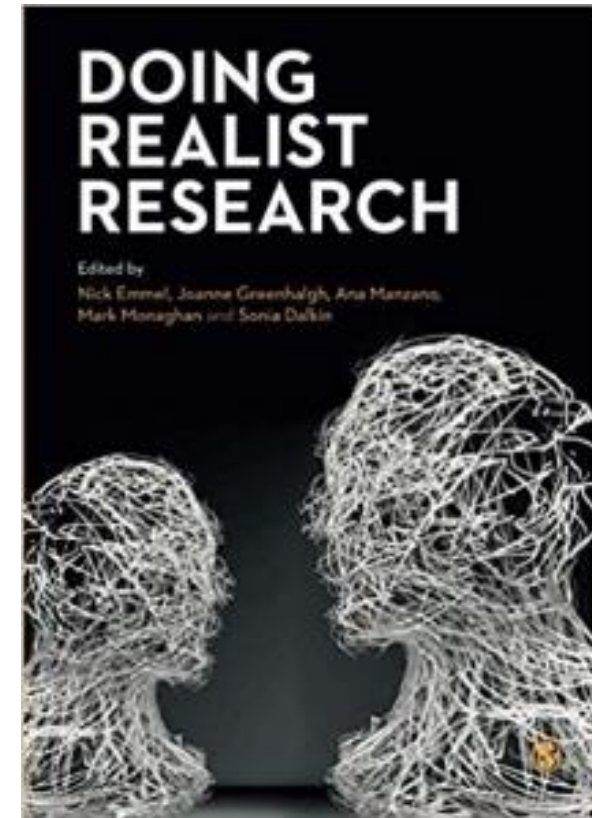
Deze gesprekskaart is gemaakt op basis van de resultaten van het NRO-onderzoek Adapt at Work. Hierin is onderzocht wat werkt om de adaptieve expertise van studenten te ontwikkelen in leer-werkomgevingen in hbo- en wo-opleidingen.

Het onderzoek Adapt at Work

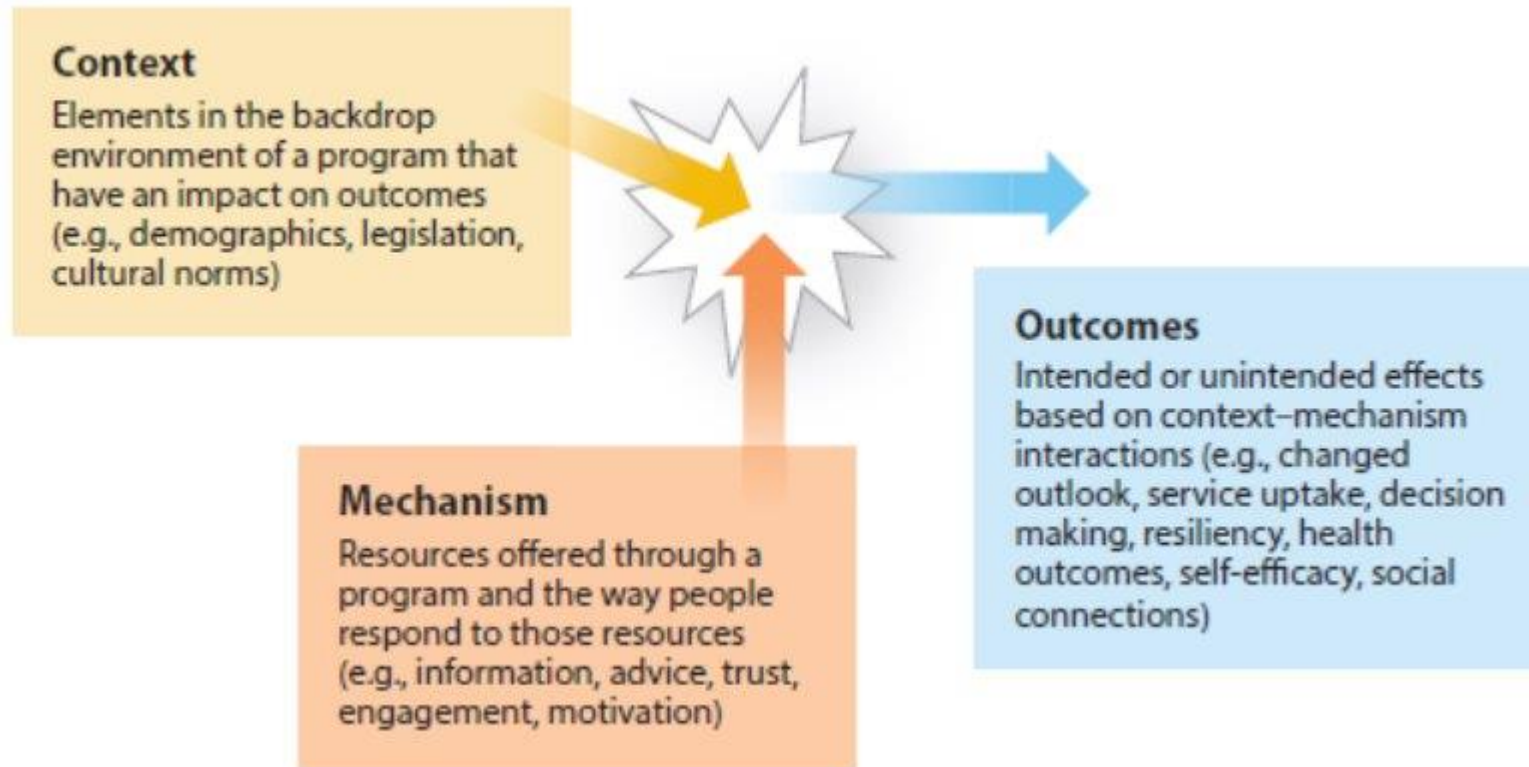

- NRO: praktijkgericht onderzoek in het hoger onderwijs (2019)
- Essay Nieuwenhuis & Fluit (2019) over flexibele professionals
- Startpunt: flexibiliteit/adaptiviteit kan ontwikkeld en getraind worden
 - Waarschijnlijk in BSc- en MSc programma's
- Open consortium call: reactie van 11 instituten uit het hoger onderwijs

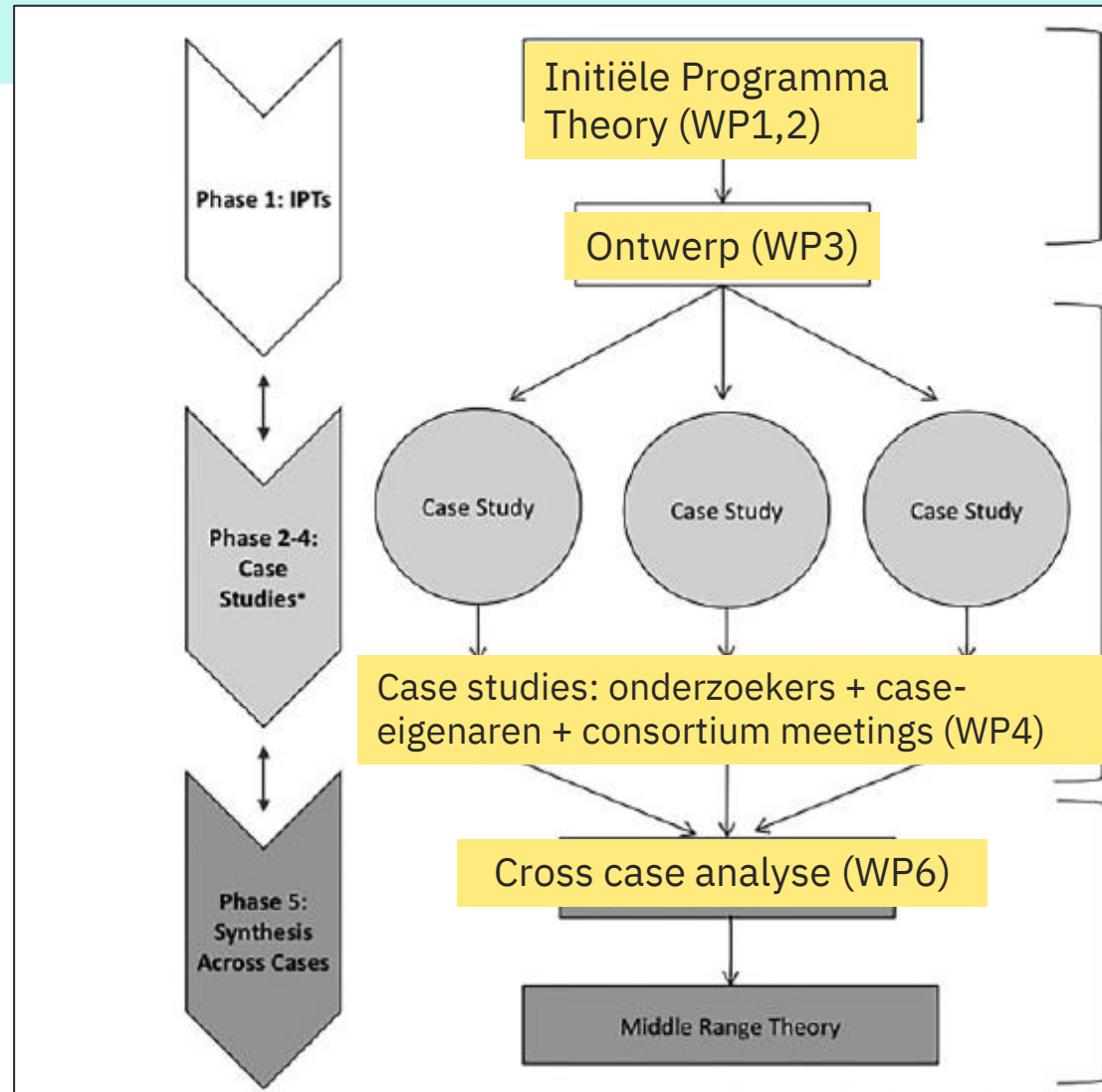
***Wat werkt, voor wie, onder welke
omstandigheden, en hoe
in de ontwikkeling van adaptieve
expertise
in werkgerelateerde context in het
hoger onderwijs***

Methodologie: een Realist Evaluation

Onderzoeksontwerp

Literature reviews
Expert consultation

Protocol for data-collection, including templates for documentanalyses and realist interviews with designers, students, educators and stakeholders from the professional field
Pre-post measurement of Adaptive Expertise/ Adaptive performance

Iterative data-analyses within case:

- Coding of transcripts
- CMO formulation per case
- Discussion with case-owners and consortium members

Iterative cross-case analysis:

- Cross-case clustering CMO configurations per IRPT
- visualising CMO configurations per IRPT
- Refinement of IRPT into MRPT
- Further climbing the ladder of abstraction and formulation of on MRT for AE development.

Gilmore et al., (2019)

WP 5: in depth thematische analyse

- Taakcomplexiteit
- Rol van begeleiders
- Samenwerken

WP 7: valorisatie

Kennisbenutting Plus voor de ontwikkeling van praktische tools

Wat is adaptieve expertise? De verfijning

“**Adaptieve expertise** is het vermogen om in nieuwe, onverwachte en complexe situaties te signaleren dat nieuwe, nog voor de professional onbekende manieren van handelen nodig zijn, evenals het vermogen te kunnen handelen in dergelijke situaties.

Adaptieve performance is het zichtbare gedrag van adaptieve expertise..”

(Fluit, Kuijer-Siebelink and Nieuwenhuis, 2024)

Een professional met adaptieve expertise...

“...is in staat regie te nemen op het eigen leren. Hij/zij is zich bewust van eigen kwaliteiten ten opzichte van die van anderen, staat open voor en combineert andere perspectieven, durft gecalculeerd risico's te nemen en nieuwe dingen uit te proberen en kan een bepaalde mate van onzekerheid hanteren.

Hierdoor is hij/zij in staat al dan niet in interactie met anderen, bij te dragen aan nieuwe probleemoplossende methoden, oplossingen of manieren van werken.

De professional met AE is in staat (gezamenlijk) kritisch te reflecteren op het handelen in de praktijk en/ of bestaande kennis te integreren en transformeren. Hierdoor breidt de professional met AE zijn conceptuele denken en/of handelingsrepertoire uit.

(Fluit, Kuijer-Siebelink and Nieuwenhuis, 2024)

Wat werkt in de ontwikkeling van adaptieve expertise in werkgerelateerde contexten in het hoger onderwijs? De verfijning (WP4/6)

5 redeneerlijnen

- Individuele kenmerken van lerenden
- Authenticiteit, taakcomplexiteit en mate van vrijheid
- Interactie met anderen
- Leer- en werkklimaat
- Begeleiding van reflectieve professionals

De ontwikkeling van adaptieve expertise: de verfijning

Model Dimensies van adaptieve expertise ontwikkeling (D-AEO model)

Dit model bevat zes dimensies, die in samenhang richting geven aan ontwerp- en inrichtingskeuzes voor leer-werkomgevingen, zodat adaptieve expertise kan worden gestimuleerd. Passend bij de specifieke onderwijscontext.

◀ Lerenden

Wat kenmerkt de lerenden? →

◀ Vraagstukken

Aan wat voor authentieke, uitdagende vraagstukken wordt gewerkt? →

◀ Interactie en samenwerking

Welke interactie en samenwerking beogen we, in welke mate, en hoe geven we die vorm? →

◀ Leer-werkklimaat

Hoe zorgen we voor een leer-werkklimaat waarin studenten gezien worden als professionals, de regie nemen en zich veilig voelen? →

◀ Begeleiding reflectieve professionals

Hoe ondersteunen we kritische reflectie voor adaptieve expertise ontwikkeling? →

○ Begeleiding werken aan vraagstukken

Hoe en wanneer begeleiden we de ontwikkeling van adaptieve expertise tijdens het werk? →

Hoe kunnen we rekening houden met verschillende studenten en wat doen we als ze vastlopen? →

Hoe kunnen we adaptieve expertise ontwikkeling tijdens interactie en samenwerking stimuleren? →

Wat voor signalen bieden aanknopingspunten voor waarderend begeleiden? →

Twee tools voor de (onderwijs)praktijk

Gesubsidieerd door “Kennisbenutting plus” NRO

adapt at work
Gesprekskaart

Inhoudsopgave

- Wat is het belang van adaptieve expertise in jouw werk? 2
- Wat zijn voorbeelden van werksituaties die vragen om adaptieve expertise? 3
- Hoe adaptief ben jij? 4
- Bijlage 6
- Bronnen 7
- Colofon 8

Adaptieve expertise in het werk

In het werk kom je regelmatig onverwachte en nieuwe situaties tegen. Soms zijn deze zo nieuw, onverwacht en complex dat de kennis en ervaring die je al hebt niet toereikend zijn. Dat zijn situaties waarin je als professional adaptieve expertise nodig hebt om verder te komen. Men spreekt ook wel van wendbaarheid, aanpassingsvermogen of flexibiliteit.

Hoe zit dat in jouw (toekomstige) werk? En hoe adaptief ben jij?

Deze gesprekskaart is een hulpmiddel voor docenten en studenten in het hbo- en wo-onderwijs om in gesprek te gaan over adaptieve expertise. De kaart bevat vragen die uitnodigen tot een onderlinge dialoog en/of een dialoog met professionals uit de praktijk. Zo kom je erachter wat het belang is van adaptieve expertise in jouw werk en waar je staat in je adaptieve expertise ontwikkeling.

Gebruik

De gesprekskaart kan zelfstandig gebruikt worden door docenten en studenten, maar het gebruik wordt idealiter ingeleid en begeleid. Afhankelijk van de doelgroep kan het helpend zijn om de vragen en voorbeelden op maat te maken voor de eigen context.

De gesprekskaart kan zowel digitaal gepresenteerd en besproken worden als worden uitgeprint voor gebruik in groepjes. Er zijn (digitale) invulvelden om notities te maken.

Voor ontwikkelaars en begeleiders van leer-werkomgevingen is er naast deze gesprekskaart een *handreiking* beschikbaar voor het stimuleren van adaptieve expertise ontwikkeling.

adapt at work

Handreiking

Inhoudsopgave

Model - Dimensies van adaptieve expertise ontwikkeling 2

Wat is adaptieve expertise 3

Dimensies

- Lerenden 4
- Vraagstukken 5
- Interactie en samenwerking 6
- Leer-werkklimaat 8
- Begeleiding reflectieve professionals 9
- Begeleiding werken aan vraagstukken 10
- Tool - Vraagstuk in kaart 17
- Bronnen 24
- Colofon 25

Ontwikkeling van adaptieve expertise stimuleren

In het werk komen (toekomstige) professionals regelmatig onverwachte en nieuwe situaties tegen. Soms zijn deze zo nieuw, onverwacht en complex dat de kennis en ervaring die ze al hebben ontoereikend zijn. Dat zijn situaties waarin de professional adaptieve expertise nodig heeft om verder te komen. Vergelijkbare termen zijn wendbaarheid, aanpassingsvermogen of flexibiliteit. Leer-werkomgevingen bieden goede mogelijkheden om adaptieve expertise te ontwikkelen.

Deze handreiking is voor onderwijsontwikkelaars en begeleiders van leer-werkomgevingen in het hbo- en wo-onderwijs die de adaptieve expertise ontwikkeling van studenten willen stimuleren.

Aan de hand van een model kunnen op elkaar afgestemde ontwerp- en inrichtingskeuzes gemaakt worden, passend bij de eigen onderwijscontext. Het model bestaat uit zes dimensies. Bij elke dimensie is er een toelichting met handvatten.

De handreiking bevat (digitale) invulvelden om notities te maken.

Ook beschikbaar: gesprekskaart 'Adaptieve expertise in het werk'

Voor een gesprek met studenten over adaptieve expertise, wat het belang ervan kan zijn voor het werk en waar zij zelf staan in hun adaptieve expertise ontwikkeling, is er de gesprekskaart 'Adaptieve expertise in het werk'. Deze kaart bevat vragen die studenten uitnodigen tot een onderlinge dialoog en/of een dialoog met professionals uit de praktijk.

Ontwikkelaars en begeleiders kunnen de kaart ook zelf gebruiken voor het vormen van een beeld over de waarde van adaptieve expertise ontwikkeling in de specifieke opleiding.

Deze handreiking is gemaakt op basis van de resultaten van het NRO-onderzoek Adapt at Work. Hierin is onderzocht wat werkt om de adaptieve expertise van studenten te ontwikkelen in leer-werkomgevingen in hbo- en wo-opleidingen.

2 tafels gaan aan de slag met adaptieve expertise in het werk

- Tafel 1: Aan de slag met de gesprekskaart Adaptieve Expertise in het werk. Ga in gesprek over het belang van AE binnen het domein waartoe je opleidt/ onderzoek in doet aan de hand van de vragen en de vignetten.
- Tafel 2: Aan de slag met de handreiking Adaptieve Expertise Ontwikkelen vanuit een praktijkvoorbeeld doordenken hoe je lerenden eruit zien en wat taakkenmerken zijn, en wat dit mogelijk betekent voor verdere ontwerpkeuzes in de leeromgeving.

Wrap-up

- Wat heb je vandaag geleerd?
- Welke ideeën heb je over toepassing in jouw context?

Gesprekskaarten

Adaptwork.nl

Per tafel korte terugkoppeling over hoe het gesprek ging en wat belangrijke inzichten waren

Bakker, W., Tankink, T., Fluit, L., Savelberg, H., & en Kuijer-Siebelink, W. (2024). Adaptieve expertise in het werk. Gesprekskaart. Beschikbaar via <https://adaptatwork.nl/resultaten/gesprekskaart-en-handreiking-voor-onderwijs/>

Fluit, L., & de Jong, R. (eds). (2023). *Onderzoek van Onderwijs. Themanummer Adaptieve Expertise*. 52 (3): 1-37. Beschikbaar via <https://adaptatwork.nl/result/themanummer-adaptieve-expertise-ovo-okt-2023/>

Fluit, L., Kuijer-Siebelink, W., & Nieuwenhuis, L. (2024). Adapt at Work. Een praktijkgericht onderzoek naar adaptieve expertise ontwikkeling in werk-gerelateerde opleidingscontexten in het hoger onderwijs. Eindrapportage NRO.

Pelgrim, E., Hissink, E., Bus, L., van der Schaaf, M., Nieuwenhuis, L., van Tartwijk, J., & Kuijer-Siebelink, W. (2022). Professionals' adaptive expertise and adaptive performance in educational and workplace settings: an overview of reviews. *Advances in Health Sciences Education*, 27, 1245–1263.

Tankink, T., Fluit, L., Bakker, W., Savelberg, H., Kuijer-Siebelink, W., Roskam-Pelgrim, E., Bus, L., & Khaled, A. (2024). Ontwikkeling van adaptieve expertise. Handreiking. Beschikbaar via <https://adaptatwork.nl/resultaten/gesprekskaart-en-handreiking-voor-onderwijs/>

Nog onderweg naar publicatie

Groenier, M., Khaled, A., Kamphorst, J., Tankink, T., Fluit, C., & Kuijer, W. (submitted). Adaptive expertise development during work-based learning in higher education: A realist review.

Hissink, E. Pelgrim, E.A.M., Nieuwenhuis, A.F.M., Bus, L., Kuijer-Siebelink, W., & van der Schaaf, M. (submitted). Measuring adaptive expertise and adaptive performance. An overview of measurement instruments and their quality.

Pelgrim, E.A.M., Bus, C.L., Savelberg, H.H.C.M., Dolmans, D.H.J.M., & Nieuwenhuis, A.F.M. (submitted). In-depth exploration of task characteristics fostering adaptive expertise: a qualitative study in hybrid learning environments in higher education.

Hissink et al (in progress). Measuring students' and professionals' adaptive expertise and performance: comparative results of three measurement instruments.

Khaled et al (in progress). Students' perspectives on coregulating adaptive expertise development during workplace learning.

Kuijer-Siebelink, W., Khaled, A., Swennenhuis, P.B., Boere, Nieuwenhuis, N., & Fluit, C. (in progress). Adaptive Expertise Development in work-based learning arrangements in Higher Education: a realist evaluation.

Kuijer-Siebelink, W., Oonk, C., Visscher-Voerman, I., Fluit, C., & Nieuwenhuis, L. (in progress). The cocreative design and implementation of a cross-institutional realist evaluation in Higher Education: a protocol.

Kuijer-Siebelink, W., Swennenhuis, P.B., Koopman, M., Bransen, D., & Fluit, C. (in progress). Development of adaptive expertise through collaboration.

adapt
at work

Radboudumc

UNIVERSITY OF TWENTE.

